

ŽELEZNIČAR.

Slovensko glasilo „Saveza saobračajnih i transportnih radnika i službenika za Jugoslavijo.“

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
se nahaja v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Naročnina:

za celo leto . . . . . K 9.60
za pol leta . . . . . „ 4.80
za četrt leta . . . . . „ 2.40
Posamezna številka 40 vinarjev.

Štev. 21.

V Ljubljani, 20. novembra 1919.

Leto XII.

Kdo so komunisti?

Ker se naši prijatelji od „Zveze“ po nepotrebnem nad nami zgražajo, ker smo komunisti, si dovoljujemo jim v naslednjem ponatisniti del iz komunističnega manifesta Karla Marxa in Friderika Engelsa, kateri jih utegne zanimati, da si bodo vsaj pri svojih kritikah znali tolmačiti pojem komunizma.

V kakšnem razmerju stoje komunisti napram proletarcom sploh?

Komunisti ne predstavljajo posebne stranke proti drugim delavskim strankam. Komunisti ne zastopajo posebnih, od interesov celokupnega proletarijata ločenih interesov. Komunisti ne postavljajo posebnih načel, po katerih bi se ravnalo proletarsko gibanje. Komunisti se razlikujejo od ostalih proletarskih strank le po tem, da na eni strani v raznih narodnih bojih proletarcev povdarjajo in uveljavljajo skupne, od narodnosti nezavisne interese celokupnega proletarijata, na drugi strani po tem, da zastopajo v boju med proletarijatom in buržoazijo vedno interes celokupnega proletarijata.

Komunisti so toraj v praksi najodločnejši gonilni del delavskih strank vsega sveta; teoretično prekašajo ostalo proletarsko maso po vpogledu v pogoje, tok in splošne uspehe proletarskega gibanja. Najbližji smoter komunistov se od smotra ostalih proletarskih strank ne razlikuje: razredna organizacija proletarijata, poraz meščanskega gospodstva, izvojevanje politične moči po proletarijatu. Teoretični stavki komunistov ne slone na idejah, na načelih, izmišljenih ali odkritih od tega ali onega reformatorja. Ti stavki so le splošni izraz dejanskih razmer v obstoječem razrednem boju, v zgodovinskem procesu, vršečem se pred našimi očmi. Odprava dosedanjih lastninskih razmer ne označuje komunizma. Vse lastninske razmere se nahajajo v neprestani zgodovinski preobrazbi, v neprestani zgodovinski premembi. Tako n. pr. je odpravila francoska revolucija fevdalno last na korist meščanske. Toda moderna meščanska zasebna last je zadnji in najpopolnejši izraz proizvodnje in prisvajanja produktov, slonečega na razrednih nasprotjih, na izkoriščanju razreda po razredu.

V tem smislu se da komunistična teorija spraviti pod izraz: odprava zasebne lastnine.

Nam komunistom so očitali, da hočemo odpraviti osebno, z delom pridobljeno lastnino, lastnino, ki je temelj vse osebne svobode, delavnosti in samostojnosti.

Z delom pridobljena in prislužena lastnina? Govorite o lastnini malega meščana, malega kmeta, ki je obstajala pred meščansko lastnino? Te nam ni treba odpravljati, industrijski razvoj jo je odpravil in jo odpravlja dan za dnem.

Ali govoriti o meščanski zasebni lasti? Ali vstvarja mezdno delo, delo proletarca njemu lastnino? Ne! Njegovo delo vstvarja kapital, t. j. lastnino, ki izkorišča mezdno

delo in ki se množi le pod pogojem, da si vstvarja novo mezdno delo v svrhu ponovnega izkoriščanja. Lastnina v svoji današnji obliki se giblje na nasprotju kapitala in meznega dela.

Premotrimo obe plati tega nasprotja! Kapitalist ne zavzema čisto osebno, temveč družabno stališče v proizvodnji.

Kapital je družaben produkt in se da mobilizirati le s skupnim delovanjem mnogih članov, v poslednji inštanci le s skupnim delovanjem vseh članov družbe. Kapital toraj ni osebna, temveč družabna sila. Če se kapital izpremeni v skupno, vsem članom družbe pripadajočo lastnino, tedaj se ne izpremeni osebna lastnina v družabno. Le družabni značaj lastnine se izpremeni. Lastnina izgublja svoj razredni značaj.

In kaj je z meznim delom?

Povprečna cena meznega dela je minimum delavne mezde, t. j. svota življenjskih sredstev, ki so potrebna, da ohranijo delavcu življenje. Nočemo odpraviti osebnega prisvajanja delavnih produktov v svrhu reprodukcije neposrednega življenja, prisvajanja, katero ne prepušča nobenega čistega preostanka, ki bi dajal moč nad tujim delom. Odpraviti hočemo le bedni način tega prisvajanja, ob katerem delavec le živi, da množi kapital, in le tako živi, kakor ugaja interesom vladajočega razreda.

V meščanski družbi je živo delo sredstvo za vzmnožitev nakopičenega mrtvega dela. V komunistični družbi je nakopičeno delo le sredstvo, da razširja, bogati in speši življenjski proces delavcev.

V meščanski družbi gospoduje preteklost nad sedanostjo, v komunistični sedanost nad preteklostjo. V meščanski družbi je kapital samostojen in osebni, dočim je delavni poredinec nesamostojen in neosebni.

Pa odpravo tega razmerja imenuje buržoazija odpravo osebnosti in svobode! In po pravici. Gre se za odpravo meščanske osebnosti, samostojnosti in svobode. Pod svobodo umevajo v sedanjih meščanskih proizvodnih razmerah svobodno trgovino, svobodni kup in prodaja.

Če jenja vsako mešetarstvo, neha tudi svobodno mešetarstvo. Fraze o svobodnem mešetarstvu kot sploh vse baharije naše buržoazije o svobodi imajo smisel v očigled omejeni trgovini, v očigled zaslužjenemu meščanu srednjega veka, ne pa napram komunistični odpravi mešetarstva, meščanskih proizvodnih razmer in buržoazije same.

Vsi izven sebe ste, ker hočemo odpraviti zasebno last. Toda v vaši obstoječi družbi je zasebna last za devet desetink članov odpravljena; zasebna last obstoja baš v tem, da za devet desetink ne obstaja. Očitajte nam, da hočemo odpraviti lastnino, ki prepostavlja brezlastništvo ogromne večine družbe kot nezogiben predpogoj. Očitajte nam skratka, da hočemo odpraviti vašo lastnino. Vsekako to hočemo.

V tem hipu, ko se onemogoči pretvarjanje dela v kapital, denar, zemljiško rento, skratka

v družabno silo, podvrženo monopolu, t. j. v tem hipu, ko se onemogoči povračanje osebne lastnine v meščansko, v tem hipu je po vaši trditvi odpravljena tudi oseba. Priznavate toraj, da osebe ne vidite v nikomur drugem, kakor v meščanu, v meščanskem lastniku. To osebo pa je vsekako treba odpraviti. Komunizem nikomur ne jemlje moči, da si prisvaja družabne produkte, pač pa jemlje moč, da si s tem prisvajanjem podjarmlja tuje delo.

Prigovarjali so, da z odpravo zasebne lastnine preneha delavnost in da zavlada splošna lenoba. Potem bi bila morala meščanska družba od lenobe že zdavnej poginiti, kajti oni, ki v njej delajo, ne pridobivajo, in oni, ki pridobivajo, ne delajo. Ves pomislek obstoji na tautologiji, da ni meznega dela brez kapitala.

Ugovore, ki so namerjeni proti komunističnemu in proizvodnemu načinu gmotnih produktov, so naperili tudi na prisvajanje in proizvodnje duševnih produktov. Kakor pomenja konec razredne lastnine meščanu konec proizvodnje sploh, tako mu je konec razredne izobrazbe konec izobrazbe sploh.

Izobrazba, za katero plaka, je za ogromno večino izobrazba na stroj. Toda čemu se prerekate z nami, ko merite odpravo meščanske lastnine z merilom svojih meščanskih predstav o svobodi, izobrazbi, pravic itd. Naše ideje so produkti meščanskih proizvodnih in lastninskih razmer, kakor je naše pravo le za zakon proglašena volja vašega razreda, volja, katere vsebina je dana v gmotnih življenjskih pogojih vašega razreda.

Po lastnem interesu je prikrojena predstava, po kateri pretvarjate svoje proizvodne lastninske razmere iz mimogredočih zgodovinskih razmer v večne umske in naravne zakone. Kar pojmuje o lastnini antike, o fevdalni lastnini, tega ne smete pojmiti o meščanski lastnini.

Odprava rodbine! Celu najradikalnejši se razgrevajo proti tej sramotni nakani komunistov. Na čem sloni sedanja meščanska rodbina? Na kapitalu, na zasebnem dobičku. Popolnoma razvita obstoja le za buržoazijo; dopolnilo je v prisiljenem brezženstvu proletarcev in v javni prostituciji. Meščanska rodbina zgine, čim prestane to dopolnilo in obe zgineta, čim zgine kapital.

Očitajte nam, da hočemo odpraviti izkoriščanje otrok po starših? Priznavamo ta zločin. Toda, pravite, najnežnejše razmere porušimo z nadomestitvijo domače po družabni vzgoji. Ali ne določuje tudi vašo vzgojo družba? Z družabnimi razmerami, ki v njih vzgajate, z neposrednim in posrednim vmešavanjem družbe, v šolo itd. Komunisti se ne izmišljajo družabnega vpliva na vzgojo, le pretvarjajo njega značaj in trgajo vzgojo vplivu vladajočega razreda. Meščanske fraze o rodbini in vzgoji, o razmerju staršev in otrok postajajo tem ostudnejše, čimbolj se vsled veleindustrije trgajo rodbinske vezi med proletarci, čimbolj postajajo otroci navaden kupčijski predmet in delavno orodje.

Toda vi komunisti hočete vpeljati skupnost žena, nam kriči enoglasno nasproti buržoazija. Buržoazija vidi v svoji ženi golo proizvodilno orodje. Čuje, da naj se proizvodilna sredstva skupno izkoriščajo, pa si naravno ne more drugega misliti, kot da zadene usoda skupnosti tudi žene. Ne slutiti, da se gre za odpravo položaja, v katerem je žena golo proizvodilno orodje. Sicer pa ni nič smešnejšega kot visoko moralno zgražanje naših meščanov nad oficijalno komunistično skupnostjo žena. Komunistom ni treba skupnosti žena šele vpeljati, saj je skoro vedno obstojala. Naši meščani se ne zadovoljujejo s tem, da so jim proletarske žene in hčerke na razpolago, da v oficijalni prostituciji ne govorimo; glavno veselje jim je medsebojno vzajemno zapeljevanje zakonskih žena. Meščanski zakon je v resnici skupnost zakonskih žena. Komunistom se da k večjemu očitati, da hočejo namesto hinavsko prekrite oficijalno in odkritosrčno skupnost žena. Sicer se razume samo po sebi, da z odpravo sedanjih proizvodilnih razmer zgine tudi iz njih izhajajoča skupnost žena, t. j. oficijalna in neoficijalna prostitucija. Komunistom so tudi očitali, da hočejo odpraviti narodnost, domovino. Delavec nima domovine. Nihče mu ne more ugrabiti, česar nima. Proletariat si mora šele osvojiti politično moč, uveljaviti se kot narodni razred in se konstituirati kot narod, zatoraj je naroden, seveda ne v meščanskem smislu.

Narodnostne posebnosti in razločki narodov zginevajo boljbolj z razvojem meščanstva, s trgovsko svobodo, s svetovnim trgovom, z enoličnostjo industrijskega proizvodnje in njemu odgovarjajočih življenskih razmer. Proletarska vlada jih zmanjša še v večji meri. Združena akcija vsaj civiliziranih dežel je eden prvih pogojev osvoboditvi proletarijata. V tej meri, kot se odpravlja izkoriščanje poedinca po poedincu, v tej meri se tudi odpravlja izkoriščanje naroda po narodu. Hkrati z razrednim nasprotjem v notranjosti naroda se zruši tudi sovražno stališče narodov med seboj. Tožbe proti komunizmu, izvirajoče iz verskih, filozofskih in ideoloških smotrišč ne trebajo obširnejšega razmotrivanja.

Ali je mar treba globokoumnosti za umevanje dejstva, da se z življenskimi razmerami ljudi, z njih družabnimi odnošaji in družabnim bitjem menjajo tudi njih predstave, naziranja in pojmi, skratka vsa njih zavest? Ali dokazuje zgodovina idej kaj drugega, kot da se duševna produkcija preminja vsopredno z gmotno? V vsaki dobi so bile vladajoče ideje le ideje vladajočega razreda. Govori se o idejah, ki zrevolucionirajo vso družbo; s tem se le priznava dejstvo, da so v stari družbi vznikli življi nove družbe, da z razpadom starih življenskih razmer vsopredno razpadajo tudi stare ideje.

Ko je propadal stari svet, je krščanska vera izpodrinila stare religije. Ko so krščanke ideje podlele v 15. veku prosvetnim idejam, se je fevdalna družba borila za življenje in smrt s tedaj revolucionarnim meščanstvom. Ideje svobode, vesti in vere so izražale le sistem svobodne konkurence na znanstvenim polju.

„Toda — tako se glasi ugovor — verske, npravne, filozofske, politične, pravne ideje itd. se pač tekom zgodovinskega razvoja modificirajo. Verstvo, morala, filozofija, politika, pravo pa ostajajo izven toka. Dalje obstoje večne resnice kot svoboda, pravica itd., ki so skupne vsem družabnim razmeram. Komunizem pa odpravlja večne resnice, odpravlja verstvo, moralo, namesto da bi jih

pretvarjal, in s tem nasprotuje vsemu dose-danju zgodovinskemu razvoju.“

Kaj je na tem ugovoru? Zgodovina vse dosedanje družbe se je gibala na razrednih nasprotjih, ki so v raznih dobah bila različna.

Katerokoli obliko pa naj so privzela, izkoriščanje enega dela družbe po drugem je vsem preteklim vekom skupno dejstvo. Kaj čuda, da se zgodovinska zavest, vzlic različnosti in raznoobraznosti giblje v gotovih oblikah, oblikah zavesti, ki zaniknejo le s popolno odpravo razrednega nasprotja.

Komunistična revolucija pomeđe kar najradikalnejše z izročeni lastninskimi razmerami; kaj čuda, da pomeđe v svojem razvoju najradikalnejše tudi z izročeni idejami.

Toda pustimo meščanske ugovore proti komunizmu.

Spoznali smo koj v začetku, da velja prvi korak delavske revolucije povzdignjenju proletarijata za vladajoči razred, uvedbi demokracije.

Proletariat vporabi svojo politično moč, da izvije meščanstvu polagoma ves kapital, da osredotoči vsa proizvodilna sredstva v rokah države, t. j. kot vladajoči razred organiziranega proletarijata, in da čim hitreje vzmnoži maso proizvodilnih sil.

To more spočetka le s tem, da despotsko poseže v lastninsko pravo in v meščanske proizvodilne razmere, torej z odredbami, ki se dozdevajo gospodarski nezadostne in nevzdržne, ki pa so kot sredstva za preobrat vsega proizvodilnega načina neizogibne.

Te odredbe morajo biti v različnih deželah različne.

Za naprednejše dežele veljajo precej splošno te-le:

1. Razlastitev zemljiške lastnine in vporaba zemljiške rente za državne izdatke.
2. Velik progresivni davek.
3. Konfiskacija lastnine vseh emigrantov in upornežev.
4. Odprava dednega reda.
5. Osredotočenje kredita v državnih rokah potom narodne banke z državnim kapitalom in izključnim monopolom.
6. Osredotočenje transporta v državnih rokah.
7. Pomnožitev narodnih tovarn in proizvodilnih sredstev. Krčenje in zboljšavanje zemlje po skupnem načrtu.
8. Prisilno delo za vse; ustanovitev industrijskih armad, zlasti v poljedelstvu.
9. Spojitev poljedelskih in industrijskih obratov; krčenje prepada med mestom in deželo.
10. Javna in brezplačna vzgoja vseh otrok. Odprava otroškega dela v tovarnah v današnji obliki. Združitev vzgoje z gmotno produkcijo itd.

Čim zginejo tekom razvoja razrednega nasprotja in je osredotočeno vse proizvodnje v rokah združenih individuov, izgubi javna oblast svoj politični značaj. Politična oblast v pravem smislu je organizirana sila vladajočega razreda za zatiranje drugega razreda. Če se proletariat v boju proti meščanstvu nujno združi v razred, če se z revolucijo uveljavi kot vladajoči razred in kot tak siloma odpravi stare proizvodilne razmere, odpravi s temi proizvodilnimi razmerami tudi eksisterčne pogoje razrednega nasprotja, razrede sploh in s tem tudi svoje lastno razredno gospodstvo.

Namesto stare meščanske družbe s svojimi razredi in razrednimi nasprotji stopi asociacija, v kateri je svobodni razvoj vsakega pogoj svobodnemu razvoju vseh.

Razdor za vsako ceno.

Kamorkoli se ozremo, opažamo velikanski proces konsolidacije. Razveseljiv pojav je to, ker nam jamči, da se bliža čas ureditve človeške družbe po načelih pravičnosti. Vsak dan postaja meja med kapitalizmom in proletariatom jasnejša, ostrejša. V duhu nam vstaja silovita slika svetopisemskega sodnega dne. Na eni strani se zbirajo velikanske množice pravičnih in poštenih, ki so vse svoje žive dni žrtvovali molohu, med tem ko so sami stradali in trpeli najhujše zlo, na drugi strani oni, navidezno srečni, ki so posvetili vse svoje življenje kupičenju bogastva tega sveta v sladki nadi, do bodo sadove svojih lumparij uživali na vseh vekov veke. Fanfare in pozavne vstajajočega proletarijata jih bude in kličejo na konečni obračun. Na strani mogočnikov, oderuhov, verižnikov in tem enakih propalic stopnjujeta strah in groza od dne do dne in njih glasno stremljenje je, spraviti mogočne armade doslej tlačanih v medsebojni spor. V dosego tega cilja jim je vsako sredstvo dobrodošlo. Mi železničarji imamo v tem oziru najsijajnejših dokazov. Pri nas pa je čudno in značilno le eno. Nas ne razdvaja kapitalizem kot tak, odnosno podjetnik, ki ga predstavlja, temveč en del našega razreda je prevzel sramotno nalogo sejati seme medsebojnega nezaupanja v naših vrstah, brez pomisleka, da s takim početjem tudi sebi in svojcem provzročajo ogromno, včasih nenadomestljivo škodo. Naše uradništvo je prevzelo zaščito koristi kapitalizma v zakup in to ne morda v sedanosti. Te posle opravlja konsekvantno od tistega časa, ko so se jele graditi železnice, in povsod tam, kjer so železnice. To je značilen pojav, ki ima svoje globoke vzroke, katere je treba uvaževati. Iz koga se rekrutira železniško uradništvo? Velika večina uradništva je izšla iz železničarskih krogov ali pa iz krogov najrevnejšega malomeščanstva, obrtništva, uradništva. Kot sinovi teh slojev jim ni bilo nikoli na cvetju poslano in so svoje srednješolske študije dokončali, ali pa ne, le ob velikem naporu in pomanjkanju, brez poznanja dobrot in sladkosti življenja. Vsaka možnost študije nadaljevati, oziroma si visokošolsko izobrazbo prisvojiti, jim je bila v največ slučajih vsled gmotnih razlogov odvzeta in njih stariši so skušali jih spraviti čim preje h kruhu, čeprav le k črnemu. Stariši, vzgojeni v specijelno avstrijskem duhu klečeplastva in hlapčevstva, tudi svojim sinovom niso drugega priporočali, v globokem prepričanju, da so te čednosti najsigurnejša lestvica, po kateri se zleze do zlatih ovratnikov, kateri baje nadomeščajo vse potrebe povprečnega človeka. S takimi idejami in z maturitetnim spričevalom, včasih tudi brez tega, naših glasovitih avstrijskih srednjih šol, opremljeni, so stopali slovenski fantje brez vsakega poznanja dejanskih življenskih razmer in brez vseh izkušen v železniško službo, kjer se jih je takoj ošemilo s kričečimi uniformami, ki so bili bogato obložene z talmi-zlatom. Bili so v krempljih, iz katerih ni bilo izhoda. Mednarodni kapitalizem je skrbel za to, da so postali pravi janičarji napram svojim rodnim bratom, ki niso bili uradniki, in da so na te gledali iz nekega višjega vidika. Želodčno vprašanje jim, kot nizkotno, ni prišlo nikdar na misel in zgražali so se nad posirovelostjo nižjega uslužbenstva, ki ni imelo vzvišenih idealov, temveč je vedno povdarjalo le neokusni materijalizem, sočasno pa so pritegavali svoj hlačni pas do skrajnosti in so bili ponosni na to, da so v lepi uniformi, z brid-

kim mečen ob strani lahko konkurirali sestradanim podobam vitkih bivših avstrijskih lajtnantov. Imeli so svoje popolno zadoščenje v vsakem, tudi v krušnem vprašanju, če jih je velemogočni odbor liberalne frakarije povabil na sestanek in so tam smeli sedeti poleg doktorja X, Y, vzlic temu, da jim je pri takih sestankih često neolikan želodec delal neprilike in se s svojim godrnanjem vmešaval v velevažne razprave raznih rešitev — gledališkega vprašanja.

Praktični in ne idealni ljudje, ki pa niso železniški uradniki, so kmalo opazili Abilejevo peto in namerili svoje pušice na tiste železničarje, ki tudi niso uradniki, pač pa stoje njih možgani v nekakšnem kontaktu z želoce — oprostite surov izraz. Ker pa pušica brez loka nima vrednosti, so vpregli naše sedaj jugoslovanske — preje avstrijsko-nemške janičarje v svoj lok in — račun ni bil napačen. Porodila se je častitljiva sestra „Zveza jugoslovanskih železničarjev“ in z njo to, kar so naši meščanski politiki — kot del mednarodnega kapitalizma želeli in hoteli. Zasejal se je razdor v vrste železniškega proletarijata, in če ni imel zlih posledic za železničarje na splošno, potem je to najmanj zasluga raznih gospodov, ki so vlekli na velikem zvonu Z. J. Ž. Razrednozavedni železničarji so svojo postojanko vzdržali s pomočjo pametnih tovarišev in sodrugov v Srbiji, Hrvatski, Bosni itd., toda s tem ni rečeno, da naša postojanka ni v nevarnosti. Uspeh, ki smo ga izvojevali, je sijajen, in značilne so besede ministra soobračaja Milorada Draškovića, ki jih je izustil, ko je z žalostnim obrazom podpisal našo pogodbo kot plod našega ultimata: „V novi dobi ste v ekonomskem oziru dosegli na podlagi razrednega boja najvišji uspeh.“

Sodrug! Železničarji! To so besede zgodovinskega pomena, ki desavoirajo vse to, kar so nam naši janičarji vedno oznanjali, ne morda z zlohotjem, temveč v svoji vnebovpijoči nevednosti, kot plod vzgojevalnih razmer, v katerih žive. Vse to mi priznavamo in vpoštevamo, toda nihče naj si ne domišlja, da bomo tudi v bodoče vse tolerirali, kar nam predstavniki kapitalističnega družabnega reda in njih trabanti servirajo.

Z. J. Ž. izdihava svoje zadnje zdihljaje, to vemo mi in to vedo tudi tisti, ki so pošiljali vedno naše janičarje po kostanj v ogenj, toda njih pogum še ni padel. Oni še vedno računijo na lahkovernost, vsaj enega dela, železničarjev in se pripravljajo izvojevati boj do zadnjih konsekvenc. Ker s strogo narodno organizacijo (?) več ne gre, je gospoda segla po drugem sredstvu, katero bi imelo, po njih mnenju, večjo privlačno silo. Vrgli so se na gospodarsko polje in polni so nad, da jim bo šlo tam žito v zlati klas. Ideja je lepa in tudi izvedljiva, toda — — — ?

Kdor rabi blago, si v današnjih časih natančno ogleda prodajalca in blago ter ceno. Kdor drugače ravna, je slab gospodar in njegova bilanca pasivna.

Nam ni treba dosti gledati in prevdarjati, ker imamo prilik dovolj na vpogled. Vzlic temu smo mnenja, da je naša dolžnost opozarjati železničarje na pretečo novo nevarnost.

Pripravlja se nov napad in tega morajo železničarji preprečiti, predno se bojne vrste razvijejo. V zadostno znanih prostorih ravnateljstva državnih železnic, ki ni nič drugega, kakor iz državnih sredstev vzdrževana ekspozitura N. S. S., se izdelujejo načrti, katerih edin namen je, razdvojiti ponovno vrste železničarjev. Gotovi gospodje, katerih imena za enkrat še zamolčimo, se pripravljajo naskočiti železničarstvo z novim bojnim orodjem. Snuje se nekaka navidezna gospodarska organizacija v obliki „Konsumnega društva vseh železničarjev Slovenije“ in nje pravi namen je loviti kaline na limanice, kajti da bi se gospodje domišljali, da kdo v železniški službi upošteva njih gospodarske zmožnosti, o tem pač ne more biti govora.

Saj imamo dovolj vzgleda v železniških aprovizacijah in za enkrat nam to povsem zadostuje.

Nepotrebno se nam zdi o teh vzorinstitucijah sploh pisati, ker se sramujemo pred javnostjo, ki bi nam opravičeno očitala, da smo

tepci, ki drugega ne zaslužno, kot to, kar imamo. Toda stvar ni tako enostavna, da bi mogli preko nje na dnevni red, temveč je zelo resna, ker se tiče žepov železničarjev in pa njih ugleda in, kar je glavno, njih razredne samozavesti. Gospodje, ki so si nadeli nehvaležno nalogo, najti nov način razdvoja železničarske enote, so toliko brezvestni, da tudi gospodarski polom železničarjev pri njih ne igra nikakršne vloge. Dovolj jim je, da zadoste zadobljenemu naročilu, ki je naročilo kapitalističnega razreda, toraj razreda, katerega moramo pobijati povsod, kjer se pojavi. V kratkem bodo prišli volkovi v koži uradniških uniform med železničarje in jih po znanih običajih vabili na pristop. Železničarji naj bodo oprezni in naj nikomur in ničesar ne podpišejo. Podpis pristopne izjave h konsumnemu društvu ima pravni značaj in lahko težke posledice za tistega, ki jo podpiše. Železničarji se še živo spominjajo načina, po katerem so uradniki, in posebno progovni mojstri, izsiljevali podpise za pristop k Z. J. Ž. in še danes nosijo posledice trenutne nepremišljenosti, vzlic vsem protestom. Neopustljiv greh bi bil toraj, če bi se dal le eden zavednih železničarjev pod kakršnikoli vplivom zavesti v podpis za pristop k organizaciji, katere žig krumirstva je že od daleč viden.

Nasprotno je dolžnost vsakega poštenega in zavednega železničarja, da posvari in pouči svoje mlačnejše tovariše in jim odsvetuje od vstopa k snovitvi, katere namen je očividno.

Res je, da železničarji in njih družine trpe neznosno vsled nezdravih gospodarskih razmer v državi, res je pa tudi, da je železniško uradništvo najmanj zmožno, te razmere odpraviti, kar je zadostno pokazalo tekem petletnega obstoja železniških aprovizacij.

Delavski razred mora rešiti le delavec sam!

To je zlata resnica, ki je že nešteto krat, ne z besedami, temveč z dejanji potrjena. Tega dejstva, železničarji, se zaveda tudi vaša organizacija v polni meri in zato vas pravočasno svari. Sočasno vam pa naznanja, da se temeljito peča z draginjskimi razmerami vobče in bo v bližnjih dneh stopila potom vaših zastopnikov do vas, da vas o bodočih nalogah in načrtih pouči ter vaše želje in zahteve dozna.

Zahtevajte takoj in povsod vaš izbris iz železniških aprovizacij in pustite, da se gospodje aprovizirajo na svoj lastni račun in na svojo lastno odgovornost, in kmalu boste videli posledice vašega koraka.

Priglasite se čim prej pri vaših zaupnikih, ki vam bodo dali potrebnih pojasnil.

Brezobzirno nam naznanite vsa morebitna nasilja, ki jih bodo morda skušali izvajati nekateri prevročekrvni petolizniki, in ne pustite se zavajati k nepremišljenosti, katerih posledice bi morali kasneje sami nositi. Držite visoko in v časti naše skupno vzvišeno geslo:

Proletarci vseh dežel združimo se!

Železničarji razmišljajte!

V zadnji izdaji našega glasila smo železničarjem objavili uspeh dela naše organizacije, katero se je zaključilo z znanimi razpravami v železniškem ministristvu.

Pogodba je podpisana in pravnoveljavna. O tem ne dvorni nihče, kdor je že slekel oguljeni suknič nasilja stare Avstrije, tega pa ne razumejo vsi tisti, ki še vedno pišejo v svojih beležkah 1819.

Hvala Bogu teh sicer ni več mnogo in morda se tudi oni še privadijo letnici 1919. Čudno se jim zdi vse, kar vidijo okrog sebe v novi državi, same španske vasi se jim vrte v glavi in strah jih spreletava v bojazi, da jim je delovanje možgan obstalo. Je-li vse to

mogoče in verjetno? Kam je zginil oni hlapčevski čut, ki je desetletja dičil avstrijske železničarje? Oni, ki so imeli tako gibčno hrbtenico, da jim najgloblji poklon ni povzročil nobenih težkoč, ni več! Siloviti ruski vihar, katerega prvo dvoletnico smo praevali dne 1. t. m., je pometel z njimi in ni jih več in nikdar jih več ne bo. Železničarji so, zvesti svoji zgodovinski nalogi, v pretežni večini pravočasno pojмили tok novega časa in novih potreb. Niso se dali zavajati na kriva pota meščanskega demokratizma in neodkrita nacionalizma, temveč ostali so zvesti preizkušnim naukom in načelom mednarodnega socializma. Kako prav so imeli, dokazuje uspeh njih prvega boja v novi državi. Velik je gospodarski pomen tega boja, o tem ni dvoma, toda še veliko večji je politični uspeh, če uvašujemo, da živimo v državi, katera se šele ustvarja in v kateri razun kapitalističnih in imperijalističnih teženj ter razrednozavednega proletarijata še nima niti ena stvar potrebne stabilite. Najduhovitejši državniki si belijo glave, kako bi novo tvorbo najučinkoviteje prilagodili svojim meščanskim potrebam, politične stranke se med seboj pobijajo in iščejo izhoda iz labirinta, ki so ga same ustvarile, mednarodni kapitalizem si pa smotreno po gotovem načrtu osvaja in utrjuje postojanko za postojanko. Nihče nimo časa zato se brigati in ta pojav s primerno pozornostjo zasledovati. Le jugoslovanski proletarijat stoji neumorno na braniku in zasleduje pazno, kar se okrog njega godi.

Toda njega ni strah pred bodočnostjo, njegova postojanka mu je zgodovinsko zadržana. Tudi v vrste jugosl. proletarijata je zašel zli duh nove dobe in pretila je nevarnost, da se razdvoji visoka misel jedinstva, toda skupna nevarnost se je še pravočasno pojavila in preprečila usodepolno posledico, ki bi bila neizogibna.

Čista in neomadeževana razredna zavest je zmagala nad dvomi in prav gotovo je, da bo v najkrajšem času ves jugosl. proletarijat uvrstil svoje divizije v mogočni armadi socializma pod skupnim rdečim praporom.

Ne razdor, ujedinenje je, kar potrebujemo kakor riba vode, in prav so imeli železničarji, da so svoje vrste pravočasno strnili. Tistim, ki še vedno pišejo letnico 1819, se bodo pojmi pod utisom razmer razbistrili in spoznali bodo, da tudi oni pripadajo vstajajočemu razredu, katerega bistven del so. Potem se tudi ne bodo več čudili pojavom, ki so v današnjih dneh sami po sebi umevni, in uvideli bodo, da je pot klečoplastva in zahrbtnosti ter hinavščine povsem nepotrebna, ker tudi posamezniku ne more več pomagati.

Prvič in prvi so se usedli akreditirani zastopniki železničarjev v naši državi kot enakovreden faktor k zeleni mizi, da razpravljajo s svojim nasprotnikom, v tem slučaju z državno upravo, o stavljenih zahtevah, katere so predložili v obliki ultimata. Priznati se jih je moralo kot take, ker kapitalizem uvideva potrebo časa in ve, da je njegov diktaturi odbila ura za vedno.

Svest si je pa tudi, da polagamo prihaja čas, ko se bodo uloge popolnoma premestile. Da je v teh krogih prišlo do tega spoznanja, ni morda pripisovati uvidenosti kapitalističnih predstavnikov, temveč je le plod vstrajnega dela proletarskih organizacij, ki so vedno povdarjale svoje stališče čistega razrednega boja.

Železničarji pa naj nikari ne pozabijo, da takrat poraženi nasprotnik udarca ne bo pozabil, temveč bo skušal nam zadati nazaj udarec v tistem trenutku, ko bo čutil, da je naša pozicija oslabila. Postojanka, ki smo jo zavzeli, moramo za vsako ceno vzdržati, če naj i v bodoče z uspehom zastopamo koristi železničarjev. Če govorimo o koristi železničarjev, potem nimamo v mislih le malenkostna gmotna in druga vprašanja, temveč veliki cilj skupnega proletarijata; njegovo končno rešitev iz spon kapitalističnega jarma. Železničarji, razmere na svetovni obli se od dne do dne bolj poostrujejo, in da v naši državi ni boljše, ni naša krivda. Smelo pa trdimo, da bi lahko bilo boljše, če bi se delavstvo vobče zavedalo svoje zgodovinske misije v tisti meri, kakor se je žal in na svojo škodo še ne zaveda. Če naj se odpravi ta rakova rana iz našega telesa, potem je predpogoj zato, da se delavstvo vobče in posebno še železničarji otresejo vsakega meščanskega vpliva in pod vsakim pogojem. Z meščanstvom nikakršnih kompromisov! Meščansko, odnosno pod meščanskim vplivom je pa vse, kar se nam nudi pod najraznovrstnejšimi in najzapeljivejšimi firmami.

Za delavstvo je čisti in nepokvarjeni mednarodni razredni boj edino in izključno sredstvo, ki bo delavski razred rešil iz krempljev mednarodnega kapitalizma in imperijalizma.

Železničarji, pokažite, da pojmujeate važnost delavskega pokreta, da znate po vrednosti tok nove revolucionarne dobe ceniti, in spopolnite še malenkostne vrzeli, ki kažejo javnosti svojo nagoto, potem bode te lahko mirno gledali v bodočnost.

Naše ujedinjenje.

I.

Dne 28. in 29. septembra 1919 se je vršil v Zagrebu v tipografskem domu kongres, na katerem se je izvršilo ujedinjenje vseh železničarskih organizacij, katere stoje na stališču razredne borbe v „Savez saobračajnih in transportnih radnika za celo Jugoslavijo“. Zastopani so bile vse železničarske organizacije iz Jugoslavije.

Dnevni red kongresa je bil:

1. Poročilo pripravljalnega odbora.
2. Čitanje osnovnih pravil.
3. Organiziranje zaveznega dela.
4. Volitev odbora in zaveznega viječa.
5. Organizacija in taktika.

Kongres se konstituira na sledeči način:

Predsednik sohr. Hoffman, podpredsednik Veroneze, zapisnikarji sodrugi Čurič, Pongrančič in Javačkovič.

V verificijski odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Ivanovič, Plesnik in Ogrizek.

K prvi točki poročila sodrug Kavčič o pripravah, ki so bile potrebne za predstoječe ujedinjenje. V podrobnosti se ne opušča, ker so bile vse priprave itak že obelodanjene v Železničarju. Konferenca na Brodu je poverila predpriprave za ujedinjenje Savezu hrvaških železničarjev. Razmere so v vsaki pokrajini drugačne, pravila v dostih slučajih diametralno različna, prava slika petih službenih pragmatik. V sled tega je treba tesnega ujedinjenja, ki se ga lahko doseže potom federacije ali pa potom popolne centralizacije. Ali kakor ni mogoče na mah ustanoviti čisto federacije, ravno tako ni možna popolna centralizacija. Zatoraj je treba za sedaj izbrati sredno pot, dokler nas praksa sama ne izuči in pokaže skupno pot, po kateri bomo skupno hodili. Delegate posameznih organizacij naprosim, da se izjavijo o osnovnih pravilih. Najprvo se moramo izreči za eno ali drugo principiarno stališče. Posebno prosim Slovence, da dajo definitivno izjavo. Dobil je tri dni pred kongresom od Slovencev pravila za čisto federalistično ujedinjenje. Za-

toraj tudi ne more o njem govoriti, ker mu je v proučitev manjkal potreben čas.

Sodrugi Petrič (Ljubljana) kritikuje predloženo osnovo pravil, iz katerih gleda prikrit centralizem, ki ne odgovarja ne centralizmu, pa tudi ne federalizmu. Zato smo mi sestavili pravila za čisti federalizem. Da zavzemamo danes to stališče, zato so razni tehtni vzroki. Gospodarske, politične in socialne uredbe so v vsaki deželi drugačne. Isto se opaža, da so odnošaji med železničarji ene in druge dežele različni in kateri onemogočujejo povsod enako delovanje. Pragmatika je avstrijska in sloni na čisto drugem temelju, kakor v katerikoli drugi deželi. Zatoraj je tudi mentaliteta Slovencev povsem drugačna. Oni imajo n. pr. v svojih organizacijah ustanove, katere nimajo druge organizacije.

To se pa ne da likvidirati čez noč, zato je treba časa za ureditev teh odnošajev. Ravno radi tega pa ni mogoče tako delati, kakor bi se delalo. Če se postavimo takoj na stališče popolne centralizacije, ne bi se dalo preurediti trenutno notranje uredbe naše centralne organizacije, in radi tega bi nam odpadlo veliko število članov.

Pa tudi jezikovne razlike se bodo ogladile med tem časom in se bo dalo potem z večjo lahkoto izvesti centralno organizacijo. Radi tega prosim, da se upoštevajo navedeni razlogi. On je trdo uverjen, da bo morda že drugi kongres prinesel popolno ujedinjenje. Pripravljani smo, da i mi pošljemo v centralno vodstvo naše zastopstvo, ki bode solidarno sodelovalo s Srbi, Hrvati, Vojvodinci, Dalmatinci in Bosanci. Pripravljani smo, prispevati v centralno blagajno prispevek, ki ga določa kongres. Toraj vse hočemo storiti, da se pokaže naša solidarnost tako moralno kakor materijelno ob vsaki priliki.

Dopisi.

Gostilničarji pred železničarji. Kuriva ni! To je enostaven odgovor, ki pove vse in nič. Slišimo ga pa vedno kamorkoli se obrnemo in zahtevamo naših priznanih pravic. Seveda se ne čudimo, če ni kuriva, ker pri naši upravi vladajo naravnost neznane razmere. Deržič in njegovi trabanti Bračič, Šega e tutti quanti imajo druge skrbi, kakor da bi se brigali za svoje službene dolžnosti, in zato je mogoče, da dobivajo ljudje, ki z železnico nimajo nikakršnih vezi, kurivo v obilici, železničarji pa gledajo skozi prste in si pihajo tuberkulozne bacile v roke, da jim ne odmrznejo. Javno vprašamo gospoda Bračiča: Kdo je prodal in priznal vojnemu dobičkarju in gostilničarju Dolničarju na Martinovi cesti v Ljubljani 130 pragov iz železniških zalog? Zakaj ne dobé opravičeni železničarji kuriva? Običajno molčanje tokrat ne bo zadostovalo, ker si bodo železničarji prišli odgovor iskat, če bi morda gospod Bračič mislil, da mu ni treba odgovarjati. Južnoželezniške korupcije so železničarji do grla siti.

Prizadeti.

Kaj pa naj to pomeni? Meščanske stranke so praznovala v zadnjem času svoje osvobojenje, kar je jako lepo. To je njih interna zadeva, v katero naj se nihče ne vmešava; nikakor pa ne gre in tudi ne bomo trpeli, da se ljudi, ki se za take stvari ne zanimajo, hoče k temu siliti. Gospod Ludwig, postajenačelnik juž. kolodvora v Ljubljani — katerega smo doslej smatrali objektivnim ljudem — se je pri izplačilu uslužbenecv početkom tega meseca spozabil in pričel nenoko gonjo proti onim, kateri niso imeli potrebe darovati na neznani oltar. Gospodje, ne igrajte se z ognjem!

Kdo je poveril sklad. pisarja Korena, da denuncira tiste, ki niso podpisali „daru svobode“? Na kakšni podlagi se je izrazil gospod Ludwig: „Za enkrat naj bo!“? Povedamo vam bodi vsem skupaj: Če se v bodoče še enkrat predrznete svete službene prostore izrabljati v kakršnikoli izvenslužbene namene, potem se vam bo zapela pesem, katere nikdar več ne pozabite.

Če nočete slišati, potem čutite!

Vestnik uprave.

Krajevnim skupinam priporočamo, da na vsako tiskovino pri obračunih, kakor tudi v

pismih vselej pritisnejo svoj pečat, ker sicer ni razvidno, odkod prihaja.

Obenem prosimo blagajnike, da odpošiljajo obračune in denar obenem, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

V zadevah posmrtnine in starostne odpravnine naj se nam vselej obenem z dotično vlogo pošlje tudi člansko knjižico in mrtvaški list, ozir. vpokojninsko listino, kakor je to navedeno v določbah za ta sklad. To je nujno potrebno, da se more dotično zadevo čim najhitreje rešiti. Ako imajo dotični člani že nove članske knjižice, naj se vpošlje obe knjižici (staro in novo). Zato opozarjamo člane in funkcionarje, naj se starih knjižic nikar ne zavrže.

Ako manjka eden ali drugi spis, se zadeva zavleče vsled reklamacije. Tako na primer se brez mrtvaškega lista ne izplača posmrtnine.

Posmrtnino, oziroma odpravnino se pošilja naravnost upravičencem, knjižice in dokumente pa se vrača skupinam, da jih po potrebnem vpisu izročé prizadetim.

Kdor ne prejema lista, naj ga reklamira bodisi naravnost pri upravi, bodisi pri zaupnikih, in to z navedbo natančnega naslova. Reklamacije so poštnine proste. Napisati pa se mora zunaj na ovitku: Reklamacija časopisa.

Pri upravi se dobe sedaj tiskovine za reklamacije lista in za vloge za posmrtnino. Skupine, ki jih še niso prejele, naj pošljejo ponje o priliki, oziroma jih zahtevajo.

Spise, ki se tičejo odpošiljanja lista, posmrtnin, odpravnin, obračuni, članskega gibanja in drugo, naj se pošilja upravi Spl. žel. org. v Ljubljani, Krekov trg št. 10, dopise radi shodov, intervencij, agitacije in podobno pa tajništvu Spl. žel. org. istotam. Dopise za objavo v listu pa se naj naslavlja na uredništvo „Železničarja“.

Posebej opozarjamo vse naše člane in zaupnike, kakor tudi druge dopisnike, da natančno in jasno naslavlajo vse svoje pošiljatve, ker sicer gre več pošiljatev v izgubo ali pa na napačen naslov.

Prostori organizacije so isti kot doslej, pač pa je izpremenjeno ime trga; ne imenuje se več Cesarja Jožefa trg, temveč Krekov trg.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Petrič.
Natisnil J. Pavliček v Kočevju.

Odhodnica.

Člani krajevne skupine Litija izrekajo postajnemu mojstru g. Fran Chihockiju ob priliki njegove premostitve iz Kresnice v Maribor iskreno zahvalo, ker je bil pošten in pravičen predstojnik, in mu želijo, da bi tudi v novi postaji užival isto spoštovanje kakor pri nas.

Krajevna skupina Litija Splošne žel. organizacije za Jugoslavijo.

Železničarski koledar za leto 1920

iziđe v kratkem z bogato vsebino. Vsak kupec koledarja bo obenem zavarovan za slučaj

obratne nezgode na železnici
za znesek

200 kron.

Cena vezanemu izvodu 6 kron.

Interesente opozarjamo, da bo izšla le omejena naklada in dobe koledar le tisti, ki se bodo do 1. decembra pri zaupnikih priglasili in določeno ceno vplačali.

Potrudite se toraj!

Uprava „Železničarja“.